

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I

Established

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I

PIK L. Ч. 227. Джерзі Ситі, Н. Дж., субота, 31. жовтня 1942. No. 227. Jersey City, N. J., Saturday, October 31, 1942. VOL. L

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.

Тел. „Свободи”: BErgen 4-0237—4-0807

THREE CENTS in the United States of America.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

FIVE CENTS elsewhere.

Мусимо Мати Повну Морську Перевагу На Пацифіку, Щоб Перемогти

Таке твердить Генсон В. Болдвин, військовий знавець, що щойно повернув з довгої подорожі по Пацифіку, де приглядався воєнним фронтам. Він каже, що ми вже маємо там повітряну перевагу. Але цього замало. Доказом цього є теперішні бої на Соломонських островах, де японці мають ще далі більше во-

єнних кораблів від американців. Болдвин запевнив, що та нерівність довго тривати не буде, бо наша корабельна розбудова поступає дуже скорим темпом вперед. Та наразі так є, що Японія користує з того, що від самого початку війни корабельна перевага є по її стороні.

НАЦІСТИВСЬКА ГРАБІЖ УКРАЇНИ

Вже з того, що тепер пишуть українські „Краківські Вісті” про німецькі розпорядки щодо достави збіжжя з боку українських селян, видно, що на українських землях є велике невдоволення з німців, та що приходять до тертя між німецькою владою і тими українськими комітетами, що заступають місцеве населення. Німеччина не може дістати з України бажаної кількості поживи. Через те починає повторятись те, що було минулої війни в часі, коли німецькі війська стояли в Україні. Себто починають по українських селах бушувати німецькі карні експедиції. Український Комітет в Кракові дістав повно зажалень від українського населення, що протестує проти наложеного німцями високого контингенту. Кажеться, що українські місцеві комітети малиб визначувати, скільки хто має доставити збіжжя. Тимчасом, як виглядає, нацистська окупаційна влада з тим не рахується, а визначає ті контингенти самовільно, кажучи, що комітети при означуванні контингентів керуються „особистими зглядами”.

„УКРАЇНСЬКІ ЛІКАРІ В КАНАДІ”

Під таким наголовком канадійський часопис „Українські Вісті” з 20. жовтня помістив життєписи і фотографії 16 лікарів і 3 дентистів у Канаді, що є з українського роду. Часопис задумував зібрати матеріали про всіх професіоналістів, але справа з тим іде доволі тяжко. Проте за кілька тижнів зібрав адреси 54 українських лікарів, 16 дентистів і 43 адвокатів.

ЗДОБУТИ СТАЛІНГРАД ЗА ВСЯКУ ЦІНУ

Ось такий приказ мав тепер видати Гітлер, бо хоче всю свою силу кинути на Кавказ, щоб здобути головні джерела нафти. Кажуть, що німецька армія дуже відчуває брак газоліну.

МОРДУЮТЬ ЖИДІВ В ТРАНСДНІСТРІ

Доносять з Румунії, що патріарх Нікодим, голова православної церкви в Румунії, хоче резигнувати, щоб тим заперестувати проти жидівських погромів. Кажуть, що румунська фашистська влада виганяє жидів до занятих румунами українських земель, себто до названої ними „Трансдністрії”, де тих жидів там вимордовує.

З СОВЕТСЬКИХ ВОЄННИХ КОРЕСПОНДЕНЦІЙ

Московські „Ізвестія” з 15. вересня помістили два фейлетони з фронту. В одному п. н. „В степі під Сталінградом” описує Вадим Собко про бронебойця Степана Стешенка, як боровся з німцями в Україні, а потім як опинився під Сталінградом, змушений „опустити Україну”, а „всі ми знаємо, як важко покидати рідні села”. В фейлетоні „Бої в ровах Кавказу” пише З. Островський про таких борців як — Литовченко і Петерчук, де вже самі назви вказують, хто вони.

ВЕЛИЧАВЕ РУКОПОЛОЖЕННЯ В ЄПІСКОПИ ПРЕОСВ. АМВРОЗА

Дня 22. жовтня б. р. укр. греко-кат. церква св. о. Николая в Шикаго, Іл., була свідком великого торжества: рукоположення в єпископи Кир Амврозія Сенишина, ЧСВВ., що зівстав назначений Папою Пієм XII. єпископом-помічником Дієцезії Українців-Католиків у Злучених Державах.

Торжество відбулось в присутності: 2 архієпископів, 16 єпископів, представника папського делегата з Ватикану, 19 монсіньорів, кількох ігуменів, сотки українських священників, кілька десятків духовників латинського обряду і численних монахів і монахинь Чинів св. Василія Великого і Непорочного Зачаття Діви Марії. Був теж і величезний здрив світських людей. Рукоположення dokonали три українські владики: Кир Константин Богачевський, як святитель, а Кир Василь Ладика з Канади і Кир Василь Такач з Пітсбурга, як сосвятителі. Президував при

цим обряді й в часі Служби Божої архієпископ Самуїл Стритч з Шикаго. Співав церковний хор ім. Лисенка, в народніх строях, під орудою п. Атаманця. Пополудні відбувся бенкет в готелі з промовами єпископів та єп. Амврозія, що тепло згадав своїх батьків у ріднім краю. Вечером була вечеря в шкільній салі церкви св. о. Николая, яку влаштувала церковна громада в честь нового Єпископа. В неділю було привітання для парохії. Інtronізація Преосв. Амврозія відбудеться дня 17. грудня в катедральній церкві в Філадельфії.

Злучені Держави і Британія Мусять Співпрацювати по Війні, Щоб Виратувати Світ від Нужди

ПОМЕР БУРЦЕВ, ЩО РОЗКРИВ ПРОВОКАТОРА АЗЕФА

В Парижі помер В. Л. Бурцев, років 80, російський революціонер і журналіст, що зазнав найбільшої слави через те, що посвятив своє життя викриванню провокаторів, що були в рядах підпольних, революційних, російських організацій за царату, а потім і за советського режиму. Найбільше вславився він розкриттям провокаторської роботи Евно Азефа, що був одною з головних провідних осіб в російській партії соціалістів-революціонерів і начальником терористичного відділу цієї партії. Бурцев доказав, що Азеф, що організував вбивства на високих царських урядовців, а навіть і на великого князя Сергія, був агентом царської Охрани. Викритий ось так Азеф утік до Німеччини, де помер в 1918. році. В часі російської революції Бурцев станув проти большевиків і домагався арештування Леніна і Троцького. За те попав в большевицьку тюрму, з якої втік до Фінляндії, а звідтам до Франції, до Парижа, де весь час працював в тому напрямі, щоб викривати большевицьких провокаторів, головно з оточення генералів Кутепова і Мілера. Як німці напали на Росію, Бурцев став по стороні протинімецькій.

—FOR VICTORY: BUY BONDS—

Якщо з Атлантийського Чарту має вийти щось доброго і його заміри мають здійснитись, то тісна співпраця між Злученими Державами і Британією, що її започатковано під час цієї війни, мусить продовжатись і по війні. Таке заявив Джан Дж. Вайнент, американський амбасадор до Англії. Це важка відповідальність, казав Вайнент, яку перебрали на себе ось ті дві держави. Але без цього годі собі уявити, як інакше можна вратувати світ від хаосу і нужди.

ПОГИБЛИ ЗА МОРЕМ

Між черговими воєнними страдами, як подає „Український Голос”, подибуємо на канадійській лісті прізвиська двох сержантів-летунів з українського роду, а є ними: Михайло Гудима з Принс Руперта, Б. К., і Петро К. Запаринюк з Едмонтон, Алта. Знову „Будучність Нації” подає в рубриці „Ці, що віддали життя за Канаду” ще такі прізвиська десятників: Василь Винничук з Едмонтону, Роман Грабик з Норд-Альта, Михайло Мазяр з Брендону. Як летунські десятники згинули в бою: Василь Шумський з Вінніпегу і Євген Кузик з Іннісфірі, Альта.

А ЯКІЖ Є ЦІЛІ РОСП?

З огляду на те, що Вендел Билкі домагається, щоб Велика Британія точно означила свої воєнні цілі і є проти „бритійського імперіалізму”, ньюйорський „Нови Сьвят” критикує Вилкого в такий спосіб: „Але Вендел Билкі не зажадав теж і від Росії, щоб уже тепер проголосила свої воєнні і мирові цілі; не зажадав, щоб вона вже тепер висказалась в справі незалежності Литви, Латвії, Естонії, Польщі, України, щоб уже тепер зреклась імперіалістичних замірів і висказалась ясно про будуче Європи і свою у ній роль”.

НАШИМ ВОЯКАМ НА РІЗДВО

За перших 25 днів жовтня вислано американським воякам поза Америкою один мільон різдвяних пакунків. Посилати можна до 1. листопаду.

АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ. Намагайтеся, що воєнний бонд у вашій хаті, це доказ вашої відданості до тої землі, що вас приїмає за своїх синів і дочок. Це теж доказ, що ми віємо дорожжю нашою свободою.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Чи Справді Не Час На Голосування?

„Тепер війна і на політику нема часу“, говорять деякі добрі люди. Але це неправда, це тільки викрут від сповнення громадського обов'язку. Кажуть, що таких людей в Америці буде коло десять мільйонів. Вони мають право голосування, але не хотять з нього користати і викручують-ся, війною, що нібито тепер не пора на голосування. Такі люди чомусь не хочуть зрозуміти, що надходячі вибори будуть одні з найважливіших.

Людей, що не хочуть брати участь в надходячих виборах, треба переконувати, що вибори у війні мають більше значіння ніж колибудь, бо як розсудні люди підуть на пару хвилин до виборчої урни, то цим самим вони можуть не лиш прискорити кінець війни, але зробити так, щоби її взагалі більше не було. Бо вибрані до місцевих, стейтових і краєвих державних установ люди братимуть участь у війні, а дехто з них, по закінченню війни радитиме над тим, щоби воєн взагалі ніколи не було. Отже, як будуть вибрані до державних установ розумні люди, то й добре діло можуть зробити.

В окупованих ворогами краях люди далиб не знати що, якби могли свобідно користати з права голосу без нагляду Гестапо, або таки своїх місцевих Квізлінгів. Якось дивно виглядає, коли

представите собі, що американський нарід воює і терпить за те, щоби зберегти в Америці свободу, до якої належить і право голосування, а в той самий час, як за принципи демократії ллється американська кров, поважна частина нашого суспільства добровільно відказується від свого голосу при виборах. А це є те саме, чого нацисти хочуть.

Американський конгрес матиме важні справи до виконання, за які він бере на себе відповідальність перед історією. Америка бере активну, велику участь у війні і, як війна скінчиться, то вона матиме великий голос при мировому столі. Цей американський голос може привести світ до загального мира. Та, якщо піде в розріз з іншими, як загальна справа вимагатиме спільної праці, то перемога може бути звернена на ніщо. Вислід заложатиме до певної міри від того, яких людей пішлемо при надходячих виборах до палати послів і сенату в Вашингтоні.

(Б. В. І.)

Треба "Чартеру" Для Усього Світу

У своїй радіовій промові, котру він назвав рапортом народів з подорожі, республіканський провідник Вендел Вилкі звернув увагу американців на один з найбільших завдатків, якими вони тішаться в цій війні, а саме на велику популярність серед всіх народів, очевидно за виїмком ворожих. Він радив американцям цю популярність дорожити, головню з огляду на теперішню війну.

Рівночасно Вилкі остерігав американців, що вони розтрачують прихильність народів по всьому світу своєю нерозумною політикою. Про одну таку розтрату Вилкі говорив дослівно так: „Ми (американці) теж пробиваємо діри в нашому запасі прихильності кожного дня, коли ми занедбуємо подати ясно наші воєнні цілі. Коли ми даємо нашим союзникам в Азії й Східній Європі наряддя, якими ведеться війну, ми повинні крім цього дати їм ще запевнення, за що ми ведемо війну. Двісті мільйонів народа Росії й чотириста п'ядесят мільйонів народа Китаю... хочуть знати, за що вони воюють. Вони не є певні нас. Багатьох з них читало Атлантійський Чартер. Слушно чи неслучно, вони не є вдоволені. Вони питаються: А де Пацифічний Чартер? А де Світовий Чартер?“

„Свої сумніви вони висказували простими питаннями, яких

не можна було зле зрозуміти. „Чи має бути чартер тільки для мільйонів Західньої Півкулі?“ вони питалися. „Чи не має бути чартеру свободи для біліона людей Сходу? Невжеж свобода мала би бути неоціненою вартістю тільки для білої людини або для людини зо Західного Світу, але бути без значіння для нас, на Сході?“...

„Не всі народи світу є готові до свободи, і не всі можуть її боронити, нині або завтра. Однак нині вони всі хочуть знати, коли вони її дістануть. Вони не хочуть, аби ми в майбутньому розв'язували їх проблеми за них... Вони домагаються лише нагоди розв'язувати свої проблеми при економічній і політичній співпраці. Бо народи світу бажають собі бути вільними не лише для свого політичного вдоволення, але також для свого економічного поступу“.

Подібні думки, виривали вже не раз серед ліберальних людей по всіх краях, але вони топилися серед практичних питань воювання, то серед пропаганди тоталітарних держав, або інших,

О. ОЛЕСЬ

Я БАЧУ ВАС

Я бачу вас, святі могили,
Без написів, імен, хрестів,
Лише квітки в стопах вас вкрили
Під тихий — тихий плач дощів.

Хто в них? Чії тіла гарячі?
Хто назве лицарів, борців?
Хто втраті нації оплаче,
Коли поховано співців?

Благословенні будьте нині,
І присно, і во вік віків!
Світліть, як зорі, Україні!

МИТРОПОЛИТ СЕРГІЙ ПРО РЕЛІГІЮ В РОСІЇ.

В Москві появилася книжка п. н. „Правда о релігії в Росії“, яку видав митрополит Сергій, голова „русської православної церкви в Росії“. Редагована вона, між іншим, теж „митрополитом Київським і Галицьким Николаєм“. Книга звернена, як подають, проти „хрестоносного походу фашистів“, що хотілиб „визволити від большевизму русский нарід і православну церкву“. В книзі кажеться, що в Соведах є вправді „безбожна пропаганда“, яка має за собою право, оперте на конституції, але та сама конституція „не накладає ніяких обмежень на релігійне життя віруючих, чи на життя віруючих взагалі“. В книзі є теж молитви за „перемогу червоної армії“. Є в ній і згадка за Західну Україну та Білорусь. Згадує за них київський митрополит Николай у своїй проповіді ось так: „Після вересня, 1939 року, православні люди отих областей вернулись на лоно матірнього краю (Руси) і матери церкви та зачали свобідно віддихати“.

БРАТИМУТЬ ХІБА УЖЕ І СТАРЦІВ!

Нацистська влада завела нову реєстрацію робітників у Галичині. Реєстрація обов'язує мужчин від 16 до 75 років.

для яких поширення свободи народів рівняється обмеженням влади, наконєць серед явних і скритих фашистських тенденцій. Для справи свободи народів по всьому світі добре сталося, що за поширення програми свободи на весь світ заявився великий голос Вендела Вилкі. Він мусить найти відповідь.

НАЙДУТЬ ЗАНЯТТЯ

Чоловік із жінкою, без дітей, у віці від 45 до 50, праця—обслуга в кухні й ідальні, без варення. Платня \$80.00 місячно, харч і мешкання. Голосіть-ся до: 226-7.

HEBREW HOME FOR AGED, 198 Stevens Ave., Jersey City, N. J. Tel. BErgen 4-2728.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіза крові для подружого свідцтва.
● Гемороїди й желяки лікується без операції.
223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST. NEW YORK CITY. Room 14. GRamercy 7-7697
Офісові години 10—8; неділя 11—2.
Жінка-доктор до обслуги.
X & флюороскоп. — Екзамінація \$2.00

ВАСИЛЬ ПРИШЛЯК

ВИРІБНИК І ПРОДАВЕЦЬ

МЕБЛІВ

GRAND CIRCLE UPHOLSTERING CO., Inc.

2469 WEBSTER AVENUE

Near 188th St.

BRONX, N. Y.

Telephone: FOrdham 5-4666.

Має на складі РІЗНІ МЕБЛІ доброї якості, по дешевій ціні.

МИРОН ЛИТВИН і СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга щира і чесна

383 Morris Avenue,

cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребамі по ціні так низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАРКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,

NEW YORK CITY

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ
й околицю

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ

cor. FRANKLIN & BROWN STS.,

PHILADELPHIA, PA.

Tel. MARKET 1320.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похороном

В BRONX, BROOKLYN, NEW

YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 Prospect Avenue,

(cor. E. 155 St.),

BRONX, N. Y.

Tel.: MEIrose 5-6577

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з прагнорною металовою труною, двома автами, краваном, бальсамуванням, вишванням Похоронного Дому і т. д. \$295.00

Все, чого треба, з виїмком однієї й належностей за церковну відправу й цвинтар.

S. KANAI KAI

433 STATE STREET,

PERTH AMBOY, N. J.

Phone: Perth-Amboy 4-4648